خبرگزاری ایرنا

گزارشی از داده‌های سالنامه مهاجرتی کشور درباره مهاجران ایرانی سراسر جهان

ایرانیان چرا و به کجا مهاجرت می‌کنند

در سال ۲۰۱۸ میلادی، ۱۲هزار و ۱۴۲ دانشجوی ایرانی در آمریکا مشغول به تحصیل بوده‌اند

[شهروند] جمعیت در جهان مدام در حال جابه‌جایی است، اما بعضی کشورها بیشتر و بعضی کمتر درگیر جابه‌جایی می‌شوند. در ماه‌های اخیر به دلیل شیوع ویروس کرونا جابه‌جایی در جهان کاهش پیدا کرده است، ولی همچنان ایده آن در ذهن خیلی از مردم وجود دارد؛ مردمی که به دلیل جنگ، گرسنگی، شرایط نابسامان اقتصادی، تحصیل، کار یا تفاوت سبک زندگی رفتن را به ماندن در کشور خود ترجیح می‌دهند. ایران هم یکی از کشورهایی است که به‌خصوص در سال‌های اخیر مهاجرانی داشته است. اما ایرانیان در این سال‌ها بیشتر به کدام کشورها مهاجرت کرده‌اند و مهم‌ترین دلایل مهاجرت آنان چیست؟ رصدخانه مهاجرتی ایران در پژوهشکده سیاست‌گذاری دانشگاه صنعتی شریف به‌تازگی سالنامه مهاجرتی ایران را منتشر کرده است که در آن تصویری از مهاجران جهان، ایرانیان ساکن در کشورهای دیگر، مهاجرت‌های اجباری و انگیزه‌های مهاجرتی ارایه داده است. این داده‌ها برگرفته از پایگاه داده مهاجرت دوجانبه بانک جهانی و آمار بخش جمعیت سازمان ملل و برخی پژوهش‌های آماری دیگر است.

ایرانیان بیشتر به کجا مهاجرت می‌کنند

براساس داده‌های سالنامه مهاجرتی ایران، کشورهای دارای بیشترین جمعیت ایرانی (افراد متولد ایران) امارات متحده عربی، ایالات متحده آمریکا، کانادا، آلمان، انگلستان، ترکیه، سوئد، استرالیا، کویت، هلند، قطر، فرانسه، نروژ، اتریش، دانمارک، ایتالیا، عراق، سوییس و بلژیک هستند. آمارهای سال ۲۰۱۹ نشان می‌دهد به‌طور کلی یک میلیون و ۳۰۱ هزار و ۹۷۵ ایرانی به این کشورها مهاجرت کرده‌اند، درحالی‌که در سال ۱۹۹۰ آمار ایرانیان مهاجر در کل جهان ۶۳۱هزار و ۳۳۹ نفر بوده است. آمارهای جهانی همچنین می‌گوید غالب ایرانیان مهاجر تحصیلکرده و متخصص‌اند. وضع مهاجران ایرانی در کشورهای حوزه OECD یعنی کشورهای عضو سازمان همکاری و توسعه اقتصادی نشان می‌دهد اولین گروه شغلی در میان ایرانیان در این کشورها متخصصان هستند. سالنامه مهاجرتی ایران در ادامه در این‌باره نوشته است: «همچنین به‌طور کلی روند تعداد متخصصان از نیروی کار ایرانی در این کشورها صعودی بوده است و از ۲۵ درصد در سال ۲۰۰۰ به ۲۹.۶ درصد در سال ۲۰۱۵ افزایش یافته است. دومین گروه شغلی ایرانیان در این کشورها کارکنان ارایه خدمات و کارکنان فروش و بازاریابی بوده‌اند و کارکنان ماهر بخش کشاورزی و شیلات کمترین درصد ایرانیان در بازار کار کشورهای OECD بوده‌اند.»

نخستین مقصد مهاجران ایرانی

داده‌های سازمان ملل می‌گوید آمریکا نخستین مقصد مهاجران ایرانی است. آمار ایرانیان در این کشور براساس دو معیار ارایه می‌شود: «طبق آخرین آمار موجود یعنی سال ۲۰۱۷ جمعیت ایرانیان ساکن در آمریکا بر اساس محل تولد ایران به ۳۹۵ هزار نفر رسیده است. این رقم بر اساس اصالت ایرانی هرچند محل تولد خاک آمریکا باشد، به ۴۷۷ هزار نفر می‌رسد.» اغلب این ایرانیان یعنی بیش از ۷۴ درصد آنان دارای تحصیلات بالاتر از دیپلم هستند و حدود ۷۲ درصد آنان در سن کار یعنی از ۱۸ تا ۶۴ سال قرار دارند: «درصد افراد با تحصیلات تکمیلی یا دوره‌های حرفه‌ای نیز رو به افزایش بوده و ۲۹ درصد ایرانیان بالاتر از ۲۵ سال ساکن آمریکا دارای تحصیلات تکمیلی هستند.» دریافت تابعیت آمریکایی ایرانیان در دوران ریاست جمهوری ترامپ کاهش یافته است، اما آمارها می‌گوید از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۸ هر سال بین ۸ تا ۱۰ هزار نفر ایرانی تابعیت این کشور را دریافت می‌کردند. در این سال‌ها تعداد ایرانیانی که توانسته‌اند اقامت دائم قانونی این کشور را دریافت کنند یا ویزاهای موقت کاری و تحصیلی بگیرند به‌خصوص از سال ۲۰۱۵، رو به کاهش بوده است. از نظر شغلی «بیش از ۵۶ درصد از افراد شاغل در مشاغل مدیریتی، کسب و کار و هنر فعالیت می‌کنند و پس از آن ۲۲ درصد از ایرانیان در مشاغل فروش و دفتری مشغول به کار هستند.» عمده‌ترین محل فعالیت نیروی کار ایرانی «خدمات آموزشی، مراقبت‌های بهداشتی و خدمات اجتماعی و پس از آن متخصصان، دانشمندان و مدیران اجرایی و مدیران خدمات پسماند و در جایگاه سوم خُرده‌فروشی بوده است.» روند اشتغال ایرانیان در آمریکا نشان می‌دهد که خوداشتغالی در آنها کاهش یافته است.

> کانادا هم میزبان نزدیک به ۴ هزار دانشجوی ایرانی است: «محدودیت‌های دولت ترامپ برای ورود اتباع و دانشجویان ایرانی به خاک آمریکا، زبان انگلیسی و برنامه‌های تسریع ورود و جذب دانشجو در کانادا، حضور جمعیت قابل توجه ایرانیان در کانادا که زمینه آگاهی جوانان ایرانی را از فرصت‌های دانشجویی در این کشور فراهم می‌کند ازجمله عواملی است که در رشد تعداد دانشجویان ایرانی در این کشور موثر بوده است.»

در مقابل تعداد ایرانیان در کانادا از سال ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۹ در حال افزایش بوده و از سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۹ نزدیک به ۱۰ هزار نفر افزایش داشته است. بیشترین ویزای موقت اعطا شده به ایرانیان تحصیلی بوده است و «در سال‌های اخیر تعداد اجازه کار بشردوستانه و حمایتی صادر شده برای ایرانیان در این کشور از تعداد اجازه کارهای تحت برنامه جابه‌جایی‌های بین‌المللی بیشتر شده است.»

ایرانیان در اروپا

براساس آمار سازمان ملل در سال ۲۰۱۹، بیشترین ایرانیان مهاجر در اروپا در کشورهای آلمان، انگلیس، سوئد، هلند و فرانسه ساکن‌اند، اما آمارها از نظر اجازه اقامت معتبر اندکی متفاوت است و آمارهای سال ۲۰۱۸ نشان می‌دهد بیش از ۷۳ هزار ایرانی در آلمان زندگی می‌کنند. «ایران همچنین جزو ۱۰ کشور اول در میان کشورهای غیر اتحادیه اروپاست که شهروندانش به علت داشتن شغل در آلمان اقامت دائم دریافت می‌کنند.» همچنین جزو ۱۰ کشور اول دنیاست که شهروندانش این اقامت را از طریق خوداشتغالی و راه‌اندازی یک کسب و کار می‌گیرند. بعد از آلمان با فاصله زیاد ایرانیان در انگلستان، سوئد و ایتالیا سکونت دارند. از سال ۲۰۰۴ تا ۲۰۱۸ تعداد شهروندان ایرانی که در اروپا اقامت بلندمدت دریافت کردند ۲۰ برابر شده و بیش از ۸۴ هزار نفر را دربرمی‌گیرد.

مهاجرت به کشور همسایه

یکی از مقاصد مهم مهاجرت ایرانیان در سال‌های اخیر ترکیه است. «باگشوده شدن کانال پناهجویی در ترکیه پس از تحولات منطقه‌ای دهه اخیر در سوریه و عراق، تعداد ایرانیانی که به‌عنوان پناهجو در این کشور ثبت شده‌اند افزایش چشمگیری داشته است. با توجه به داده‌های مهاجرتی سازمان ملل متحد، تعداد ایرانیان در ترکیه ۸۳ هزار نفر گزارش شده است، ولی این آمار در پایگاه داده دوجانبه بانک جهانی برای سال ۲۰۱۷ در ترکیه ۳۶ هزار نفر اعلام شده است. به نظر می‌رسد آمار ثبت شده بانک جهانی بدون احتساب تعداد ایرانیان در ترکیه در حالت انتظار و به‌صورت پناهجویی است.» در سال ۲۰۱۸ تعداد مهاجران ایرانی که وارد ترکیه شدند افزایش ناگهانی در مقایسه با سال ۲۰۱۷ داشت. در سال ۲۰۱۸ ایران در جایگاه پنجم مهاجرت به ترکیه بوده است. این جهش ناگهانی، در خرید خانه‌های ترکیه از سوی ایرانیان هم به چشم می‌خورد. تا سال‌های ۲۰۱۵، ۲۰۱۶ و ۲۰۱۷ رتبه ایرانیان در خرید خانه در کشور ترکیه هشتم بود، ولی در سال‌های ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ ایرانیان دومین خارجیانی بودند که در ترکیه خانه خریدند. آمارهای سه ماه اول سال ۲۰۲۰ نشان می‌دهد ایرانیان به جای عراقی‌ها در رتبه اول خرید خانه در ترکیه نشسته‌اند.

ایرانیان در آسیا و استرالیا

کشورهایی که بیشترین ایرانی را در آسیا دارند امارات متحده عربی، کویت، قطر، عراق، مالزی، ارمنستان، ژاپن، ترکمنستان و پاکستان و... هستند. مهاجرت ایرانیان به استرالیا هم سال‌هاست در وضع صعودی قرار دارد و در سال ۲۰۱۹ بیش از ۷۳ هزار ایرانی در این کشور زندگی می‌کردند. این عدد به نسبت سال ۲۰۱۰ بیش از ۱۰۰ درصد افزایش داشته است.

دانشجویان ایرانی به کدام کشورها می‌روند

سال ۲۰۰۳ ایران حدود ۱۹ هزار دانشجو در خارج از کشور داشت. این عدد در سال ۲۰۱۷ به حدود ۵۳ هزار نفر رسید. با این حال «سهم دانشجوفرستی ایران از کل بازار دانشجویان بین‌المللی جهان از سال ۲۰۱۲ روندی کاهشی به خود گرفته و از حدود ۱.۳ درصد به حدود ۰.۹ درصد رسیده است. رتبه دانشجوفرستی ایران طی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۷ از جایگاه ۱۲ به رتبه ۲۰ تنزل کرده است.» پنج مقصد اصلی دانشجویان ایرانی کشورهای آمریکا، ترکیه، آلمان، ایتالیا و کانادا است. آمریکا چهار دهه است که اولین مقصد دانشجویان ایرانی است: «در سال ۲۰۱۸ میلادی، تعداد ۱۲ هزار و ۱۴۲ دانشجوی ایرانی در آمریکا مشغول به تحصیل بوده‌اند.» دومین مقصد محبوب سال‌های اخیر دانشجویان ایرانی ترکیه است. آمارهای سال ۲۰۱۷ نشان می‌دهد این کشور میزبان بیش از ۶ هزار دانشجوی ایرانی است: «هم جواری و نزدیکی فرهنگی، لغو ویزا میان دو کشور، زبان ترکی، موقعیت و بورسیه‌های تحصیلی در دانشگاه‌های ترکیه منجر به افزایش دانشجویان ایرانی در کشور ترکیه در سال‌های اخیر شده است.»

مقاصد بعدی دانشجویان ایرانی آلمان و ایتالیاست؛ هرکدام با بیش از ۴ هزار دانشجو. «بورسیه‌های تحصیلی، هزینه‌های زندگی نسبتا پایین در این کشورها، پیری جمعیت و نیاز به نیروی کار جوان باعث شده است برنامه‌های جذاب و متنوعی برای جذب دانشجویان داشته باشند.» کانادا هم میزبان نزدیک به ۴ هزار دانشجوی ایرانی است: «محدودیت‌های دولت ترامپ برای ورود اتباع و دانشجویان ایرانی به خاک آمریکا، زبان انگلیسی و برنامه‌های تسریع ورود و جذب دانشجو در کانادا، حضور جمعیت قابل توجه ایرانیان در کانادا که زمینه آگاهی جوانان ایرانی را از فرصت‌های دانشجویی در این کشور فراهم می‌کند ازجمله عواملی است که در رشد تعداد دانشجویان ایرانی در این کشور موثر بوده است.»

«به‌طور کلی تاکنون هیچ آمار دقیق و مشخصی از میزان بازگشت ایرانیان خارج از وطن تهیه نشده است؛ برنامه‌ای نیز در راستای بازگرداندن این افراد برای خدمت به کشور به‌کار گرفته نشده است. تنها اقدامی که در این راستا شکل گرفته طرح همکاری با متخصصان و دانشمندان ایرانی غیرمقیم است که به منظور تسهیل شرایط ایرانیان بازگشتی ایجاد شده است.» آمارهای بازگشت فارغ‌التحصیلان و متخصصان ایرانی خارج از کشور به داخل نشان می‌دهد از اسفند ۱۳۹۴ تا فروردین ۱۳۹۹ تعداد ۱۵۶۰ متخصص ایرانی به کشور بازگشته‌اند، یعنی «از زمان آغاز رسمی طرح همکاری با متخصصان ایرانی به‌طور متوسط روزانه بیش از یک متخصص ایرانی به کشور بازگشته است.»

دانشجویان چرا می‌روند و چرا برمی‌گردند

پیمایش سنجش میل به مهاجرت در میان دانشجویان و فارغ‌التحصیلان ایرانی که رصدخانه مهاجرت ایران در سال ۹۷ انجام داده نشان می‌دهد هشت عامل اصلی برای مهاجرت دانشجویان و فارغ‌التحصیلان ایرانی وجود دارد: ناامیدی از سطح درآمد و تناسب آن با هزینه‌ها، امکان پیشرفت شغلی، نظم و قانون‌مداری جامعه، علاقه به کسب سابقه تحصیلی یا کاری در خارج از کشور، شایسته‌سالاری، امکان یافتن شغل و میل به تجربه زندگی در خارج از کشور. «پیش از وقوع تحولات اقتصادی در سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ به واسطه بازگشت تحریم‌ها حدود ۳۰ درصد از دانشجویان تمایل به مهاجرت داشته‌اند، اما این تحولات موجب افزایش این میل تا ۶۳ درصد شده است.»

دیگر نتایج پیمایش رصدخانه مهاجرت ایران از میل به بازگشت دانشجویان و فارغ‌التحصیلان می‌گوید: «۱۶ درصد از کسانی که میل به مهاجرت دارند، می‌خواهند دوباره برای زندگی به ایران بازگردند، درحالی‌که ۳۸ درصد از آنان تمایلی به بازگشت به کشور ندارند. از طرف دیگر، حدود نیمی از افرادی که می‌خواهند مهاجرت کنند هنوز تصمیم قطعی برای ماندن در خارج از کشور یا بازگشت به وطن‌شان نگرفته‌اند.» این پیمایش همچنین می‌گوید حدود ۴۰ درصد افراد بدون آگاهی از شرایط مهاجرت و اطلاعات دقیق از وضع کشور مقصد، اقدام به مهاجرت می‌کنند. ⊡

جمعیت هلال احمر
جمهوری اسلامی ایران

آگهی مناقصه عمومی دو مرحله ای
شماره: ۲۰۹۹۰۰۵۰۱۴۰۰۰۰۲۵
نوبت اول

جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران در نظر دارد نسبت به خرید اقلام مورد نیاز خود به شرح جدول ذیل از طریق برگزاری مناقصه عمومی یک مرحله ای و از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت اقدام نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه گران (علاوه بر ارائه پاکات به صورت فیزیکی) و بازگشایی پاکت ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است مناقصه گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند. تاریخ انتشار مناقصه در سامانه تاریخ ۹۹/۵/۱۳ می باشد.

ردیف	موضوع	واحد	تعداد	تضمین شرکت در فرایند ارجاع کار	نوع تضمین
۱	خرید موکت ۲×۳	تخته	۵۴/۳۰۰	۴/۰۷۲/۵۰۰/۰۰۰ ریال	ضمانت نامه بانکی

– مهلت زمانی دریافت اسناد از سایت: حداکثر تا ساعت ۱۹ مورخ ۹۹/۵/۱۶
– مهلت زمانی ثبت پیشنهاد در سامانه : حداکثر تا ساعت ۱۹ مورخ ۹۹/۵/۲۶
– زمان تحویل فیزیکی پاکات: تا پایان ساعت اداری مورخ ۹۹/۵/۲۷
– زمان بازگشایی پاکات : ساعت ۱۰ مورخ ۹۹/۵/۲۸
نشانی و شماره تماس : تهران– خیابان ولی عصر(عج)– بالاتر از خیابان میرداماد– نبش خیابان رشید یاسمی– ساختمان صلح جمعیت هلال احمر– طبقه اول– دبیرخانه کمیسیون معاملات و تلفن ۸۵۶۳۲۰۴۴–۰۲۱
اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه : مرکز تماس ۴۱۹۳۴
دفتر ثبت نام: ۸۸۹۶۹۷۳۷ و ۸۵۱۹۳۷۶۸

معاونت توسعه منابع انسانی و پشتیبانی
جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران